

آمیولانس

پوریا عالمی

«آمیولانس» در دست تعمیر است.

پیشخوان

● دکتر «رضا منصوری» در سرمقاله جدیدترین شماره نجوم با عنوان «دست‌به‌دست هم دهیم به هوش»، از خاموشی و بی‌حرکی سیاستمداران و نظام اداری کشور گله کرده که چرا اسباب و لوازم کافی را برای مشارکت ایرانیان در برترین طرح‌های علمی - پژوهشی جهان فراهم نمی‌کنند. «محمدجواد ترابی» نیز در یادداشتی با عنوان «فضا خود زندگی است»، ضمن مرور کوتاه فعالیت‌های بشر در حوزه فضا و اکتشاف‌های فضایی، ابراز امیدواری کرد که در آینده، دانش و فناوری فضایی نقش پررنگ‌تری در زندگی ما داشته باشد و در نتیجه مفهوم تازه «فضا در زندگی» جانشین موضوع قدیمی‌تر «زندگی در فضا» شود. مجله نجوم در هر شماره یک موضوع ویژه یا پرونده به نام رُفا دارد. رُفای این شماره به موضوع فعالیت‌های یک‌فضایی‌ما به نام روزتا و سطح‌نشین همراه آن اختصاص دارد که به مأموریت اکتشافی برای شناخت یک دنباله‌دار رفته است.

اما یکی از مهم‌ترین بخش‌های این شماره، بازتاب‌های شماره۲۳۹ نجوم است که به موضوع طالع‌بینی و تنجیم پرداخته بود و طی آن این‌دسته از فعالیت‌ها را «شبه‌علمی» توصیف کرده بود. پس از انتشار این شماره، برخی از طرفداران طالع‌بینی از رویکرد انتقادی نجوم گله کردند و گفتند چرا برای رعایت بی‌طرفی مطلوب‌عالمی، مجالی برای سخن گفتن به ما ندادید. «پوریا ناظمی» نیز در پاسخ، شمشر را از رو بسته و گفته بی‌طرفی به این معنا نیست که در یک نشریه علمی، از شبه‌علم هم حمایت کنیم. «عالم بدون مهبانگ» نوشته دکتر «سیما قاسمی»، «روشنایی و درخشندگی ستارگان» و «امورسم کار با اطلس آسمان شب» از دیگر مطالب خواندنی این شماره نجوم است. تازه‌ها، آسمان، به زبان ساده و شگردد نیز صفحه‌های ثابت و خواندنی هر شماره است. این مجله در ۶۸صفحه و به قیمت هفت‌هزار تومان منتشر شده است.

روزنامه

www.sharghdaily.ir

یکشنبه ۱۱ آبان ۱۳۹۳ = ۸ محرم ۱۴۳۵ = ۲۰۱۴ نوامبر ۲۰۱۴
سال دوازدهم = شماره ۲۱۵۳ = ۱۶صفحه
اذان ظهر تهران ۱۱:۴۸ • اذان مغرب ۱۷:۲۷ • اذان صبح فردا ۵:۰۳ • طلوع آفتاب ۶:۲۸

روزنامه‌فردا

کارتون خواب

علی جهانشاهی

سقوط ارزش طلا

نگاه ویژه

رقابت ۵ فیلم مستند در بخش «تصویر عاشورا» جشنواره بین المللی سینماحقیقت

تکریم عاشورای حسینی در سینماحقیقت

سبک‌های قدیمی و دستگاه‌های موسیقی راضی‌شان نمی‌کند، از همین رو سراغ سبک‌های امروزی که بی‌شباهت به پاپ، راک و تکنو نیستند، می‌روند. طبق تحقیقاتی که توکل در مستند «بلاکشان» انجام داده، مداحان قدیمی به هیچ عنوان سبک نوحه‌ها و نوحه عزاداری در هیات‌های امروزی را قبول ندارند. او در این باره می‌گوید: «جالب است که پدران مداحان سنتی هم شیوه عزاداری و نوحه‌سرایی پسرانشان را قبول نداشتند و انکار بخشی از این اختلاف‌ها، تفاوت دیدگاه میان دو نسل است».

نکته قابل توجه در میان حرف‌های این کارگردان، اشاره به تسلط مداحان سنتی بر دستگاه‌های موسیقایی است: «مداحان اصفهان دستگاه‌های موسیقی را به تفکیک می‌شناسند. برخی از مداحان قدیمی این شهر هم از شاگردان تاج اصفهانی بودند؛ اما جوان‌ترها بیشتر به دنبال تکرار ریتمی ثابت هستند و واقع‌های را در نوحه‌سرایی‌هایشان به‌تصویر نمی‌کشند».

روایتی از راهپیمایی اربعین

وحید چلووش یکی دیگر از مستندسازان علاقه‌مند به فرهنگ عاشورا است. پنج سال است که در راهپیمایی اربعین شرکت می‌کند و روایت‌های متفاوتی از این گردهمایی عظیم ارایه داده است. او به تازترین فیلم خود «حاشیه‌ای کوتاه بر یک متن بلند» سراغ خانمینی از مذاهب گوناگون رفته است که بی‌هیچ چشم‌داشتی از زاینر امام حسین(ع) پذیرایی می‌کنند.دوربین چلووش عاشقانی از کشورهای مختلفی چون اندونزی، آفریقا، سنگال، آرژانتین و... را تا ورود به کربلا همراهی می‌کند. از او درخصوص ادای دین سینمای مستند به فرهنگ

در بین عکس‌هایی که روی دیوار قرار داشت، عکسی دسته‌جمعی بود که تعدادی از کودکان را نشان می‌داد که لباس‌های مخصوص تعزیه به‌تن داشتند. وقتی این عکس را نگاه می‌کردیم، خسروشمر با اشاره به افراد گروهش که دوروبر ما ایستاده بودند و همه‌شان جوانان برومندی بودند گفت این کودکان همین جوانان دوروبر شما هستند که از همان سال‌های کودکی، آنها را برای اجرای تعزیه تربیت کرد‌ام. او همچنین اشاره کرد که مادر اینجا از: کودکان بسیاری استفاده و کم‌کم آنها را وارد فضای اجرای تعزیه می‌کنیم.

در بین تمام لوح‌هایی که از دیوار آویزان بود، ورقه‌ای دیده می‌شد که با خودکار آبی شعری روی آن نوشته شده بود. این شعر را آقای فرخ‌رو با دستخط خودش نوشته و آنجا چسبانده بود. شعر به زبان ساده و به این مضمون بود:
عمریست به خوان تو نمک‌گیر شدم / هر شب سر سفره تو من پیر شدم
هر کس به رهی جوانی خود طی کرد / من هم در خانه شما پیر شدم
«ایضا:

واقعۀ عاشورا، ابعادی غیرقابل توصیف دارد که گاه شرح این ابعاد برای نسل جدید و کودکان امروزی که غرق در بازی‌های جنگی کامپیوتری هستند، دشوار به نظر می‌رسد. درباره چگونگی انتقال این مضامین به فرزندان نسل نو با «محمد بسته‌نگار» گفت‌وگو کرد‌ایم و او بازخوانی ابعاد تاریخی عاشورا را لازمه این اتفاق دانسته است که در ادامه مشروح آن را می‌خوانید.

✦ برخی کودکان امروزی که مدام با بازی‌های کامپیوتری درگیرند و در بازی‌های جنگی مفهوم کشتن یا کشته‌شدن طوری دیگر در ذهنشان جاافتاده، احتمالاً در درک مفهوم «شهادت» با چالش‌های ذهنی مواجهند.چطور می‌توان مفهوم شهادت و دیگر مفاهیم عاشورایی را به این نسل منتقل کرد؟
پیش از هر چیز باید، مفهوم شهادت را برای خودمان بازخوانی کنیم و باید تاریخ صدراسلام را آنچنان که هست، مورد مطالعه قرار دهیم. در قرآن نخست مساله جهاد مطرح است. یکی جهاد مال و جان که تلاشتی است در راه خدا و دیگری هم مساله قتال و جنگ‌کردن در راه خداست. در قرآن خاوند طی آیات ۱۹۰ بعدد سوره بقره می‌گوید با کسانی بجنگید که با شما جنگ می‌کنند. جنگ باید در راه خدا باشد و از این مسیر هم نباید تعدی کرد. یعنی باید اگر مخالفان دست برداشتند جهادگران در راه خدا هم دست بردارند. درواقع جنگ‌کردن در چارچوب دفاع، جهاد در راه خداست. عاشورا چنین رخ داد که وقتی معاویه می‌میرد و یزید به خلافت می‌رسد حاکم مدینه به امام‌حسین(ع) پیشنهاد بیعت می‌دهد. امام‌حسین(ع) از بیعت خودداری کرده و از مدینه بهسمت مکه حرکت می‌کنند. هنگامی که وارد مکه می‌شوند بعد از مدتی سمران کوفه به امام نامه می‌نویسند و می‌گویند معاویه بدون رضایت مردم

آنکه یاران عشق‌بازی می‌کند / وقت پیری سرفرازی می‌کند

عاشق حق را زمین گیرش است / عشق‌بازی موسم پیری خوش است
ای خوش آن عاشق که از روز الست / دل به عشق عترت اظهار بست
همچنین شعر دیگری همراه با تصویری از گنبد و بارگاه حضرت‌امام‌حسین(ع) در زمینه چاپ شده بود که در وصف حال خسروشمر بود:
نه من شمر نه اینجا کربلاست
غرض ذکر مصیبت و برپایی عزاست
که به امر حضرتش خسروشمر معین‌البکاست
بعد از تماشای عکس‌ها و لوح‌های یادبود و شنیدن توضیحات خسروشمر، به اتاق پشت حسینیه رفتیم. این قسمت جایی بود که لباس‌ها و وسایل و تجهیزات مورد نیاز در اجرای تعزیه نگهداری می‌شد. گروه تعزیه اینجا را «اتاق جنگ» می‌نامیدند. در ابتدای ورود دونهش تعزیه- که عکس آنها را قبلاً در کنار خاله حسنی دیده بودیم- روی تخت‌های که پارچه سبز پوشانده بودند، دیده می‌شد. یکی از این نقش‌ها دست نداشت و حضرت‌ابوالفضل(ع) را نداعی می‌کرد. نقش دیگر هم که لباسی سبز و سفید بر تن آن کرده بودند و

محرم گردی - ۶

اتاق جنگ

احمد مسجدجامعی

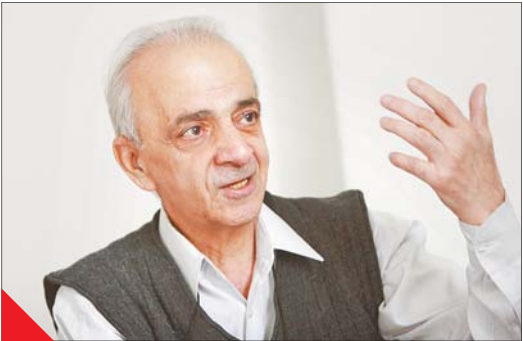
تبرهای فراوانی در آن فرورفته بود، حضرت سیدالشهدا را به یاد می‌آورد. در صحنه‌های مختلف مربوط به بعد از جانشین سر از نیکر این دو بزرگوار به بازی گرفته می‌شدند. خسروشمر توضیح داد که هر دو نقش را خاله بیش از ۵۰سال پیش ساخته و ما همچنان از آن استفاده می‌کنیم. این نکته بسیار جالب بود زیرا به احتمال فراوان به‌خطر امکانات بسیاری که در حال حاضر وجود دارد آنها می‌توانستند نقش‌های بازسازی‌شده استانداردتری بسازند، اما با وجود این از همان ساخته‌های خاله که بیشتر با عشق و نه هنری و مهارتی و امکانات این نقش‌ها را ساخته بود، استفاده می‌کردند. این از ارادت خسروشمر و گروهش به این پیرزن روشن‌ضمیر حکایت می‌کرد، موضوعی که در فرهنگ ما به شکل احترام‌گذاشتن به بزرگ‌ترها و پیشکسوت‌ها و حفظ خاطره ایشان پیوسته تاکید و تکرار می‌شود. خسروشمر توضیح داد در کودکی که نقش حضرت سکینه را بازی می‌کردم، نقش ساربان قافله با ساتوری در دست و در حالی که با صدای بلند لل‌لاکبر می‌گفت، به صورت نمادین به همین نقش امام ضربه می‌زد. این صحنه مربوط به واقعه بریدن انگشت حضرت و بغارت‌بردن انگشت ایشان به دست ساربان بود. خسروشمر چنان این صحنه را تعریف می‌کرد که معلوم بود این صحنه تاثیر عمیقی بر ذهن او در آن سال‌ها داشته است.

دیالوگ

محمد بسته‌نگار در گفت‌وگو با «شرق» بررسی کرد

کودکان امروز و پیام عاشورا

عسل عباسیان

عکس: مهری شوق

که بین ما هیچ دشمنی‌ای وجود ندارد و خطاب به آنها می‌گویند اگر مرا نمی‌شناسید خودم را معرفی می‌کنم! منتها لشکریان یزید به‌جای مذاکره، با چوب و سر نیزه به سپاهیان امام حمله می‌کنند و درواقع عاشورایی که صحنه نبرد دو فرهنگ است رقم می‌خورد؛ صحنه نبرد فرهنگ گفت‌وگو و فرهنگ استفاده از زور. گفت‌وگو که به جایی نمی‌رسد، امام صریحاً می‌گویند که بیعت نمی‌کنند و: «یهیأت من‌الله» و شهادت را برمی‌گزینند. شهادت در این چارچوب است که معنا پیدا می‌کند. شهادت در مفهوم عاشورایی‌اش، کشته‌شدن صرف نیست؛ بلکه کشته‌شدن برای دفاع از حق در برابر باطل است.

✦ **چطور چنین مفهوم‌والابی را می‌توان به‌بچه‌های نسل امروز منتقل کرد؟**

به‌سادگی در قالب داستان یا نوشته‌های ساده می‌توان این مضامین را به بچه‌ها آموزش داد. شهادتی با نظر گرفتن پس‌زمینه و ابعاد تاریخی واقعه عاشورا و شهادت در روز عاشورا، مناسبانه رسانه‌ها نسبت به این موضوع کم‌توجهی کرده‌اند. درواقع بدون پرداختن به واقعیات جاری در حماسه عاشورا، سلسله‌ای از مسایل احساسی منظر قرار داده می‌شود که به قول مرحوم شهید مطهری گاه حتی همراه با جعلیات است.

✦ **جامعه در رویارویی با حجم زیاد اطلاعات دریافتی از هر‌سور، چگونه روایت‌های حقیقی از واقعه عاشورا را دریابد؟**

بی‌شک تالیفاتی که مسلمات تاریخ است و متفکرین دوره‌های مختلف آن را گردآوری کرده‌اند، باید مبنای برگیرد باید حواسمان باشد که مرثیه‌ها تبدیل به شعارهایی همراه با شعور شود. درواقع باید در نحوه پرداختن به این مرثی تجدیدنظر شود.

پرسه

سنت حسینی: بخشش در بازار سیاه‌پوش

میرزا سلیمان جاوید می‌گوید: مردی حدود ۶۰ساله که در بازار آهنگران سری میان سرها دارد: «هرشب بعد از نماز اینجا باتوق آدم‌های اهل دل و باصفا می‌شود، روضه حضرت عباس و امام‌حسین(ع) برپاست و کسی که از این خوان بی‌نصیب بماند، درویش نیست!» به نظر می‌رسد که مرام آنها در پاسداشت ایام محرم فقط برگزاری یک مراسم سوگواری ساده نیست، کمک به خلق‌الله است، پرداختن خصم‌ها و زکات‌های به‌جامانده و تغییر در روش کار مغازه‌داری با تخفیف‌های ویژه، طالب خیرخواه،

سعید برآبادی

نور کم‌حوصله پاییز می‌تابد بر خیابان پانزده‌خرداد. مغازه‌ها و دکه‌ها در حال پایین‌کشیدن کر کره‌ها هستند اما حیات در بازار بزرگ تهران دارد جان می‌گیرد.برخلاف رسم معمول، سنت حسینی، شب‌های سیاه‌پوش بازار را زنده می‌کند. کمتر خبری از آوار گلی هست که هرشب کوچه‌پس‌کوچه‌های تاریک بازار را ملوای خود می‌کنند. نور چراغ‌ها پاشیده در کوچه‌ها و هیچ پس‌کوچه تاریکی در محدوده بازار پیدا نمی‌شود. کربلایی علی سرسیدی، از بزرگان صنف پوشاک در حال بارزدن بسته‌های بزرگی است که در کیسه‌های سیاه‌رنگ پیچیده شده: «اینها لباس است، خیرات برای آدم‌هایی که در سیاه زمستان لباس گرم ندارند.» بازار در حال تکان خوردن است. این را

پیشنهاد فردا

رهبر قنبری و منوچهر اکبرلو از دیگر مطالب این شماره ماهنامه است. میزگرد آسیب‌شناسی ترجمه‌در ایران با حضور لیلی گلستان، مزده دقیقی و علی عبداللّی از دیگر مطالب خواندنی «دنیای قلم» است. راهنمای سفر به سرزمین کتاب‌های کودک و همین‌طور بریده‌هایی از نوشته‌منتشر‌نشده احمد بیگدلی، نویسنده‌ای که به‌تازگی درگذشته و همین‌طور گفت‌وگو با طاهبا بهبهانی درباره پیوند هنرهای تجسمی و ادبیات، از خواندنی‌های دیگر مجله هستند.

● سومین شماره ماهنامه «دنیای قلم» که علزرا فراهانی مدیرمسئول آن است، هم‌اکنون در ۹۶ صفحه و با قیمت سه‌هزار تومان روی دکه‌های روزنامه‌فروشی است. واکاوی کلمه «انهام» یکی از پرونده‌های این شماره «دنیای قلم» است که اتفاقاً مدیرمسئول «شرق» هم یادداشتی کوتاه درباره اتهامات عمرش به‌خاطر مدیرمسئولی روزنامه در آن، نوشته است. کامیاب نوروزی - حق‌وقدان - هم یادداشتی در این پرونده دارد. بررسی جایگاه سینمای کودک با گفت‌وگوی وودرووی دکترمحمدعلی مرادی،

